

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Tractatus Iuridico-Politicus De Iure Superioritatis Ac Summa Potestate Rom. Pontificis

Wesseling, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1662

7. De votione, ac submissione, correspondentia, & respectu Sacratissimi Imperatoris erga Summum Pontificem, ejusque S. Sedem Apostolicam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64514](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64514)

habent, ut hæreses emergentes cognoscere, & condemnare, & iudicem controversiarum fidei agere possit. Quia adhuc Summum tenet Pontificatum, & primus est, & Caput omnium Sanctissimorum Dei Episcoporum, & Sacerdotum, ait Imp. *in d. l. inter claras*. Et sententias ejus Imp. executioni mandare tenetur, *ut infra*.

CAP. VII.

De devotione, ac submissione, correspondentia, & respectu Sacratissimi Imperatoris erga Summ. Pontificem, eiusq[ue] S. Sedem Apostolicam.

Miram ad confutandos Rebelles reperire est reverentiam, curam, & operam Augustissimi Cæsaris erga Papam *in leg. inter claras, 8. §. reddentes, Cod. de Summ. Trinitat. & Fide Cathol. Reddentes*, ait Imperator, honorem Apostolica Sedi, & vestra Sanctitati, (quod semper Nobis in voto fuit, & est) & *ut decet*, Patrem honorantes Vestram Beatitudinem, omnia, que ad Ecclesiarum Statum pertinent, festinavimus

ad notitiam deferre vestrae Sanctitati, quoniam semper nobis fuit magnum studium, unitatem Apostolicae Sedis, & statum Sanctarum Dei Ecclesiarum custodire, qui hactenus obtinet, & incommotè permanet, nulla intercedente contrarietate; ideoque omnes Sacerdotes, & Episcopos universi Orientalis tractus & subiicere & unire Sedi vestrae Sanctitatis properavimus. In praesenti ergo, quae commota sunt, (quamvis manifesta, ac indubitata sint, & secundum Apostolicae Sedis vestra doctrinam ab omnibus semper Sacerdotibus firmè custodita, & praedicata) necessarium ducimus, ut ad notitiam vestrae Sanctitatis perveniant: Nec enim patimur quicquam, quod ad Ecclesiasticum statum pertinet, quamvis manifestum ac indubitatum sit, quod movetur, ut non etiam vestrae innotescat Sanctitati, quae caput est omnium Sanctarum Dei Ecclesiarum: Per omnia enim, ut dictum est, properamus honorem, & auctoritatem crescere vestrae Sanctae Sedis, &c. Quae sequuntur in §. petimus, s. & per tot. Ubi satis ostenditur, totius orbis terrarum Ecclesias Romanae Ecclesiae iudicio subjectas esse, & praevaticatrices diaboli cruciatibus in gehenna fore subjiendas. Idem probatur

tur *l. cognoscere, 7. C. de Summ. Trinit.* Ratio, quia Sacerdotium, præsertim supremum divinis, Imperium terrenis præsidere, atque ministrare debet, *Novell. Constit. 6. in princ. quomod. oport. Episcop.* Et Reverendissimi Episcopi juste judicant *Novell. 42. c. 3. Novell. Leonis 17.* Ubi dicit Imperator, quod de re Sacra Sanctissimos Patriarchas Summo Pontifici immediatè subjectos sancire oporteat. Hinc etiam soli Episcopi cognoscunt de hæresi, text. elegans *in l. cum recta, 5. C. de Sum. Trin. Imp.* quoque Arcadius, & Honorius *in leg. 1. C. Theodos. tit. de relig. lib. 12.* ajunt: *Quoties de religione agitur, Episcopos convenit iudicare, ceteras verò causas, quæ ad ordinarios cognitores, vel ad usum iuris publici pertinent, legibus oportet audiri.* Et textus clarus *in l. omni innovatione, 6. C. de SS. Eccl.* *Omni innovatione cessante, inquit, vetustatem, & Canones pristinos Ecclesiasticos, qui usque nunc tenuerunt, etiam per omnes Illyrici Provincias servari præcipimus, ut si quid dubietatis inciderit, id oporteat (non absque scientia viri Reverendissimi Sacrosanctæ Legis Antistitis Ecclesie urbis Constantinopolitane, quæ Romæ veteris prærogativa*

*tiva letatur) conventui Sacerdotali, sancto-
 que iudicio reservari. Et præclarus textus
 in Novell. 123. cap. 21. Nec refert, quod ex-
 tent Novellæ Constitutiones quampluri-
 mæ Justiniani Imp. in quibus liberè, ac pro
 suo jure de rebus innumeris ad religionem
 pertinentibus sine ulla Romani Pontificis
 mentione decernit; quia nulla ex his legi-
 bus, quæ extant tum in Codice Justinianæo,
 tum in Novellis directè pertinere ad fidei,
 ac religionis professionem, de qua ipse
 Imp. ad Summum Pontificem *in d. l. inter
 claras, &c.* rescripsit, testatur Fachin. *con-
 trovers. iuris, lib. 8. c. 1.* Quia aliàs semper
 profiteretur Imp. quæ ad statum Ecclesiasti-
 cum pertinent, se ad Romanum Pontifi-
 cem delaturum, ad quem pertinet, *c. 2. de
 maiorit. & obed. & in cap. per venerabilem,
 qui filii sint legit.* Et quis poterat Impera-
 torem impedire, quominus illa de Cleri-
 cis, Monachis, & Episcopis statueret, cum
 tam potens esset, ut totus Mundus co-
 ram illo trepidaret, & Summi Pontifi-
 ces, totaque Ecclesia continuis ferè
 persecutionibus exagitarentur, & ope in-
 digerent Sacratissimi Imperatoris; imò
 Historiæ testantur, Imperatoris nostri præ-
 decel-*

P. II

9.

decessores, puta, Constantinum, Jovianum, Theodosium diversis aliquando sectis suæ religionis exercitium permisisse, quo factum est, quod qualibet Ecclesia suas in factiones divisâ Episcopi à consuetudine mutui abhorrent; proinde in multas Orientales, Occidentalesque, atque etiam Lybicæ partes dissectæ sunt, ut apparet ex *leg. Arriani*, s. *& tot. tit. Cod. de heret.* Neque Oriens cum Occidente, neque rursus Lybia his consentire voluit, & quod omnium indignissimum est, neque ipsi inter se Orientalium Ecclesiarum Antistites ad communionem conveniebant, neque Europæi, atque Occidentales, neque Lybici Episcopi conventus inter se agebant. Tanta confusio, mentiumque caligo orbem universum inceserat. An non igitur opus erat potente Imperatore quodam, qui has extirpans hæreses statum Sanctarum Dei Ecclesiarum custodiret, Episcopos inflatos contineret, & periculosas factiones, occultasque conspirationes dissiparet? An non pro communi Sanctissimarum Dei Ecclesiarum pace Imperialia requirebantur edicta, quo

unitas Ecclesiarum, & incolumitas Imperii (quod habetur ab Apostolica Sanctitatis Sede) conservaretur? arg. *Novell. 41. c. 3. §. 3.* An non melius esset, Romanorum Imperatorem hodieum esse potentem ad Turcarum, & suorum in Imperio rebellium subditorum Mandata Cæsarea, & Pontificia contemnentium conatibus resistendum?

Non minor quippe est cura Imperatori horum, quæ Sanctissimis Ecclesiis profunt, quam ipsius animæ, *Novell. 3. in fin.* Maxime quando hæretici Anathemata piorum Pontificum, & Episcoporum vilipenderent, vel ipsi Episcopi contra juramentum suum, citra scitum, & consensum Cæsaris in periculosum Domus Austriacæ omnium optimè de Imperio meritæ, ac totius Christianitatis vilipendium, exterorum Regum, & Principum foedera quæerent, arg. *l. decrevimus, 16. C. de SS. Eccles.*

Igitur necessum fuit, ut divina, & humana, id est, Sacerdotium, & Imperium pariter concurrerent, & unam consonantiam rectis sententiis facerent, *Novell. 42. de deposit. Anthim. & Sever. in princ.* Ut non immeritò quis dixerit cum Justiniano in *Novell.*

Novell. 6. quomodo oportet Episcopos. Maxima
 in hominibus Dei dona esse à superna collata
 clementia, Sacerdotium, & Imperium, & il-
 lud quidem divinis ministrans, hoc autem hu-
 manis præsidens, ac diligentiam exhibens, ex
 uno, eodemque principio utraque procedentia
 humanam exornant vitam, &c. Adde No-
 vell. 7. c. 2. Quinimò licuit Imperatori in
 tali, tamque periculoso Ecclesiæ statu le-
 ges condere Ecclesiasticas, idque consen-
 tientibus Romano Pontifice, & Episcopis,
 & subditis proponere, easque adversus ra-
 biam furiosorum hæreticorum defendere,
 l. Sanctissimarum, 44. §. tua igitur, C. de Ep.
 & Cler. l. nemo, 4. C. de Summ. Trinit. No-
 vell. 42. in princ. & c. 3. l. fin. C. de quadrienn.
 præscript. Ecclesiasticas personas subditas
 fuisse Imperatori quoad defensionem, ac
 protectionem, prout de jure est tota Chri-
 stianitas, & maximè Principes, & Episco-
 pi Imperii, qui sunt Vasalli Cæsaris, licet
 aliàs hodie Clerici sint exempti à potesta-
 te Imperatoria, idque Imperatorum spe-
 ciali voluntate, cap. ego Ludovicus, 63. dist.
 Neq; enim patiebatur quicquam quod ad
 Ecclesiasticum statum pertinet, quamvis
 manifestum, ac indubitatum esset, quod

C s   move-

P. II
 9.

movetur, ut non etiam Apostolicæ San-
ctitati, id est, Summo Pontifici innotesce-
ret, *d. l. inter claras, §. reddentes*. Vide *Au-
rifod. verb. Ius Canon.*

C A P. VIII.

*De Iurisdictione Summi Pontif. circa
Iudicium Controversiarum Fidei.*

QUAMVIS Imperatori permissum fue-
rit, quæ sit recta Christianorum fides,
subditos edocere, ac de religione commo-
nifacere, *leg. docere, 3. C. de summ. Trinit.*
Et tardos Episcopos, & Ecclesiarum de-
fensores officii sui admonere, *Novell. 133.
cap. 5.* Iudicium tamen de doctrina fidei est
penes Episcopos venerandæ Sedis Summi
Apostoli Petri, non penes Imperatorem,
vel Reges Christianos: Nam à condito
ævo auditum non est, iudicium Ecclesiæ
ab Imperatore auctoritatem suam accepisse.
Neque Scriptura Sacra potest esse iudex
controversiarum fidei, quia iudex debet
omniñò certam in causa ferre sententiam,
*§. curare, 33. inst. de action. l. 1. & 2. Cod. de
sent. que sine cert.* Hoc autem non facit
S. Scri-